

*Informācija plašsaziņas līdzekļiem
16.11.2012.*

Eiropas Cilvēktiesību tiesā iesniegts pieteikums par nepamatotu brīvības atņemšanu personai ar garīga rakstura traucējumiem

Šodien ar biedrības „Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem „ZELDA”” (RC „ZELDA”) atbalstu Eiropas Cilvēktiesību tiesā tika iesniegts pieteikums par nepamatotu brīvības atņemšanu personai ar garīga rakstura traucējumiem. Lieta saistīta ar medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa piemērošanu personām, kuras izdarījušas noziedzīgu nodarījumu un kurām ir garīgi traucējumi.

Biedrībā RC „ZELDA” vērsās persona, kurai piemērots medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis – piespiedu ārstēšana psihiatriskajā slimnīcā par zādzību nepilnu 9 latu apmērā. RC „ZELDA” nodrošināja personai advokāta juridisko palīdzību, lai panāktu personas atbrīvošanu no psihiatriskās slimnīcas un pieteikuma sagatavošanai un iesniegšanai Eiropas Cilvēktiesību tiesā.

Pieteikumā Eiropas Cilvēktiesību tiesai tiek uzsvērti vairāki būtiski pārkāpumi. Pirmkārt, personai bija liegtas iespējas piedalīties lietas izskatīšanā. Otrkārt, bija liegtas tiesības pārsūdzēt pieņemto lēmumu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa piemērošanu. Treškārt, tika nepamatoti atņemta brīvība. Ceturtkārt, nepietiekami tika vērtēta personas bīstamība sabiedrībai. Tādējādi procesā bija aizskartas personas tiesības uz brīvību un taisnīgu tiesu.

Kriminālprocesa likums paredz, ka persona attiecībā pret kuru tiek lemts jautājums par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa piemērošanu var piedalīties procesā, izņemot, ja eksperti norāda, ka šāda līdzdalība nelabvēlīgi ietekmētu personas veselību. Tādējādi tiesa, tikai pamatojoties uz ekspertu sniegto vērtējumu un neredzot personu klātienē, izdara secinājums par personas bīstamību sabiedrībai un pieņem lēmumu par viņas ievietošanu psihiatriskajā slimnīcā. Saskaņā ar KPL persona, kura nepiedalās tiesas sēdē, nevar pārsūdzēt pieņemto lēmumu. Līdz ar to, personai faktiski tiek atņemta brīvība, bet tā nevar šo pieņemto lēmumu pati pārsūdzēt, jo ārsti-eksperti norādījuši uz personas nelietderīgo līdzdalību procesā. Konkrētajā lietā personai faktiski bija atņemta brīvība uz 8 mēnešiem par zādzību nepilnu 9 latu apmērā.

Tikai pateicoties RC „ZELDA” nodrošinātajai juridiskajai palīdzībai, tiesa personai nomainīja medicīniska rakstura piespiedu līdzekli no ārstēšanās psihiatriskajā slimnīcā uz ambulatorisko ārstēšanu un tika pārtraukti cilvēktiesību pārkāpumi.

Biedrība „Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem „ZELDA”” (RC „ZELDA”) darbojas, lai veicinātu deinstitucionalizāciju un sabiedrībā balstītu garīgās veselības aprūpes pakalpojumu attīstību cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, veicot aktivitātes pētījumu, cilvēktiesību monitoringa, juridiskās interešu aizstāvības, kā arī sabiedrības informēšanas un izglītošanas jomā.

Papildus informācija:

Ieva Leimane-Veldmeijere, RC „ZELDA” direktore, tālr.: 67442828

Annija Mazapša, RC „ZELDA” juriste, tālr.: 22062460

e-pasts: ieva@zelda.org.lv

<http://www.zelda.org.lv>